

TALOUSARVIOALOITE 461/2014 vp

Määrärahan osoittaminen kirjastojen lainauskorvauksiin

Eduskunnalle

Suomessa on useita tutkimus- ja opetustoimintaa palvelevia tieteellisiä kirjastoja, joita ovat mm. yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kirjastot. Niistä lainataan teoksia vuosittain noin 20 miljoonaa kertaa, mikä on viidesosa koko maan kirjastolainoista. Myös ne ovat lähtökohtaisesti kaikille avoimia, ja niillä on asiakkaina organisaatioidensa ulkopuolisia lainaajia, joten ne täyttävät tekijänoikeudelliset yleisöä palvelevien kirjastojen kriteerit.

Tekijänoikeuslain mukaisten tekijöille maksettavien lainauskorvausten piirissä on tällä hetkellä ainoastaan yleisistä kirjastoista tapahtuva lainaaminen. Korvausjärjestelmän luomisen vuonna 2007 jälkeen sekä eduskunta että valtiovarainvaliokunta ovat toistuvasti huomauttaneet, että valtion talousarviossa tulisi osoittaa lisämääräraha tutkimus- ja opetustoimintaa palvelevien kirjastojen sisällyttämiseksi korvausjärjestelmän piiriin. Tiedekirjastojen jättämistä korvausjärjestelmän ulkopuolelle on perusteltu määrärahojen pienuudella, mutta valtion kokonaistalouden näkökulmasta korvausjärjestelmän laajentamisessa on kuitenkin kyse hyvin pienistä sum-

mista. Nykyinen tilanne ei kohtele eri kirjallisuuslajeja yhdenvertaisesti eikä tutkimus- ja opetuskirjallisuuden tekijöitä oikeudenmukaisesti.

Myös yleisten kirjastojen lainaustoiminnan korvausten rahoitus on heikolla tasolla verrattuna muihin Pohjoismaihin. Suomalaisten kirjastojen yhteinen vuosittainen lainamäärä (100 miljoonaa lainaa) on korkeampi kuin Ruotsissa, Tanskassa tai Norjassa. Kaikissa niissä korvausmäärärahat ovat kuitenkin Suomeen verrattuna vähintään kolminkertaiset ja korvausjärjestelmät ovat olleet käytössä jo viimeistään 1950-luvulta lähtien. Lainauskorvausten rahoitusta tulisikin nostaa noin 10 prosenttia vuodessa, kunnes pohjoismainen taso saavutetaan.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2015 talousarvioon momentille 29.01.22 lisäyksenä 1 250 000 euroa yleisten kirjastojen lainauskorvauksiin sekä lisää momentin perusteluihin maininnan, että määrärahaa saa käyttää tutkimus- ja opetuskirjastojen lainauskorvauksiin.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2014

Eila Tiainen /vas